

פקחים צעירים

שמורת טבע נחל עמוד

שלום לכולם,

ב-8 באוגוסט 2006 בכפר בינת' ג'בל שבדרום לבנון וב-9 באוגוסט 2006, בכפר דבל שבדרום לבנון, במהלך מלחמת לבנון השנייה, נפלו חלל עשרה מחברינו.

כולם היו אוהבי הארץ והקריבו את חייהם בהגנה עליה.

חשנו, כי יש מקום להנציח את החברים שנפלו באופן ייחודי להם ולדרך שבה היכרנו אותם - בדרך המבטאת את הנחישות ואהבת הארץ שהיו חלק בלתי נפרד מחייהם.

החלטנו לרכז את מאמץ ההנצחה העיקרי, שבו נשקיע את עצמנו בשנים הבאות, בשיקום, שדרוג ושיפור מסלול ההליכה "ים אל ים", מים תיכון אל ים כנרת, לזכרם של חללי גדחה"ן הצנחנים.

חוברת זו היא חלק ממאמץ ההנצחה. השביל שבו צועדים מדי שנה אלפי מטיילים יהווה אבן שואבת למטיילים רבים וישולבו בו סיפורים של הנופלים העוסקים באהבת הארץ.

לזכרם

רב סרן נתי יהב
רב סמל בן סלע
רב סמל ראשון אשי נוביק
רב סמל אלעד דן
רב סמל גלעד זוסמן

סרן יוני שומכר
רב סמל עידן קובי
רב סמל עדי סלים
רב סמל נאור קאלו
סמ"ר אורן ליפשיץ

בדרפם

המשפחות והחברים

אתה עומד לצאת למסע חקר ותגליות בשמורת טבע נחל עמוד עליון. בשמורה עוברים שני שבילים חשובים: שביל ישראל ושביל ים אל ים. בחוברת זו עומדות בפניך כמה משימות הקשורות לנחל עמוד וסביבתו. מילוי המשימות נכונה יזכה אותך באות "פקח צעיר". את המשימות ניתן למלא במסלול ההליכה.

איך לרדת לנחל?

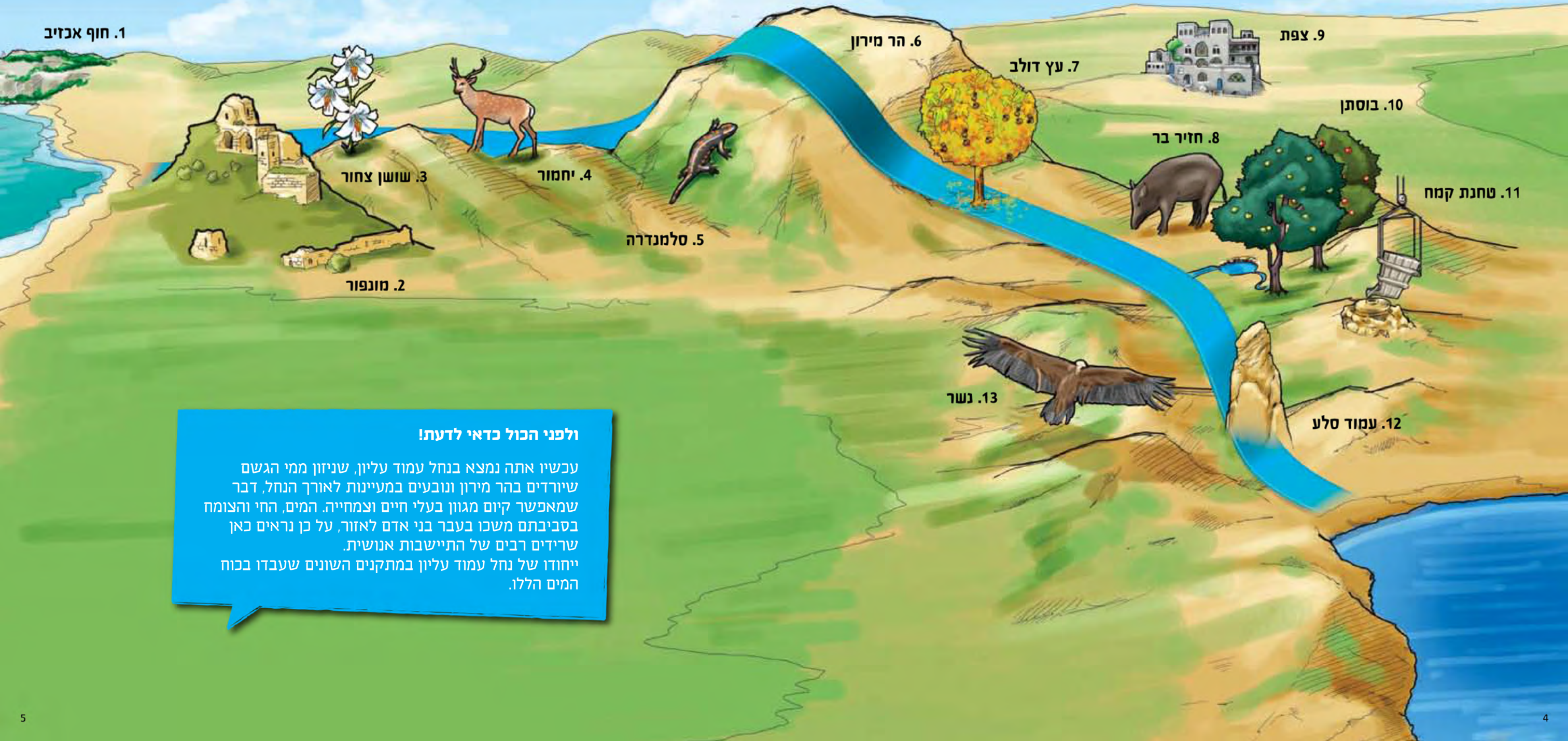
תחילת המסלול אדום (2322) עד עין יקים. בפיצול שחור-כחול ממשיכים בשביל הכחול עד בריכות שכוי וחזרה בשביל השחור לעין יקים. עלייה בשביל האדום חזרה לחניון.

איך זוכים באות "פקח צעיר"?

עם תום מילוי משימותיך, תחתום על התחייבות "פקח צעיר" לשמורת טבע נחל עמוד ותקבל את האות, שאותו תוכל לענוד על החולצה. בעצם קבלת האות אתה הופך לחלק משומרי הטבע והסביבה בארץ ישראל, על נחל עמוד וסביבתו הטבעית הקרובה, ועל מגוון יצוריו.

האתגר נמצא לפניך,
התחל את ההרפתקה.
בהצלחה!

ולפני הכול כדאי לדעת!

עכשיו אתה נמצא בנחל עמוד עליון, שניזון ממי הגשם שיורדים בהר מירון ונובעים במעינות לאורך הנחל, דבר שמאפשר קיום מגוון בעלי חיים וצמחייה. המים, החי והצומח בסביבתם משכו בעבר בני אדם לאזור, על כן נראים כאן שרידים רבים של התיישבות אנושית. ייחודו של נחל עמוד עליון במתקנים השונים שעבדו בכוח המים הללו.

משימה מספר 1

מקום קריאת המשימה: חניון השמורה, הכניסה.

במשימה זו עליך להתאים בין המספרים המופיעים על גבי איור השביל בעמודים 4-5 (המייצגים: חי, צומח ודומם שניתן לפגוש לאורך השביל), לבין אוסף המילים המבולבלות בקטע המוזר שרשום בחלון הכחול (יכול להוות רמז בפיענוח המילים):

☐	מדע לועס	☐	נוף רום
☐	צד עלוב	☐	חמורי
☐	ריח ברז	☐	קנחת מחט
☐	בן סות	☐	הר דל סמן
☐	שנר	☐	שורש נחוץ
☐	מירה רון		

"מירה רון יצאה לטייל יחד עם חמורי, טיפסה על הר דל סמן, ושם מצאה את הצד העלוב שלה. פתאום עלה באפה ריח ברז חזק מאוד, ומאחר שלא מצאה את מקורו הביטה בנוף רום. פתאום ראתה מדע לועס שורש נחוץ. מרוב דיכאון קנחת מחט את אפה, וזכרה בשנר בן סות האציל".

משימה מספר 2

מקום קריאת המשימה: תצפית ממשטרת עין תינה.
צופים אל הנחל...

צייר על הדף את הנוף הנשקף. הבט מערבה וציין את שם ההר עם המבנים דמויי ה"קרמבו" שעליו; מצד מזרח ציין איזו עיר יושבת בשיפולי ההר, ציין מה שמו של הנחל הזורם מתחת למשטרת עין תינה.

משימה מספר 4

מקום קריאת המשימה: חופשי.
להלן תפזורת מילים של מתקני אדם בנחל:

ע	ד	ל	ה	ס	ק	ת	צ	ב	ר
א	ס	ז	ד	ב	ו	ס	ת	נ	ר
מ	א	י	ה	ל	ד	ו	ר	ס	ק
ב	ט	מ	ש	א	ב	ת	מ	י	מ
ט	ח	נ	ת	ק	מ	ח	ט	ל	כ
ש	ק	כ	ל	מ	ב	י	ד	ת	ה
ה	א	ב	צ	ד	י	ח	ז	ש	י
ע	ב	ל	ד	צ	ב	מ	י	ק	ב
נ	ת	ג	ל	ג	ל	כ	פ	ו	ת

משימה מספר 3

מקום קריאת המשימה: עין יקים, תחת עץ האגוז.

משימה זו ניתנת למלא תוך כדי התקדמות במסלול.
לאורך הנחל עדויות רבות להימצאות האדם במקום וניצול חכם של המים על-ידו.
בדקו לאורך ההליכה את הסימנים לנוכחות האדם וציינו למטה:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

משימה מספר 5

מקום קריאת המשימה: הנחל, קרוב לגדה.
נחקור מקרוב את הנחל. התקרב לנקודה כלשהי לאורך הנחל:

1. האם יש זרימה בנחל?

2. הצף כמה עלים יבשים על המים, האם הם זזים מהר או לאט?

3. האם נראים לאורך הנחל צמחים הגדלים במים או צפים עליהם?

4. האם אתה רואה אשפה במים על הגדות?

5. האם יש צינורות שעולים מהנחל כלפי מעלה? מה תפקיד הצינורות לדעתך?

מידע על המים

יותר מ-95% מהמים בעולם מלוחים, היתרה (מים מתוקים) מרוכזת ברובה בקרחונים, וגם אלה לא זמינים מידית, כך שלרשות צרכני מים מתוקים ואנחנו ביניהם, נותרים פחות מאחוז. מים אלה אינם מחולקים בשוויון גאוגרפי או אקלימי והתוצאה היא אזורים ברוכי מים מחד ומדבריות מאידך.

משימה מספר 6

מקום קריאת המשימה: בריכות שכוו.
נחקור את הדולב...
מצא בשטח את העץ בעל עלים אלו.

1. כמה אצבעות מחודדות יש לכל עלה?

2. מהו הגובה של העץ, לדעתך?

3. היכן הוא ממוקם, האם נמצא מחוץ למים או בתוך המים?

4. האם לעלים יש שערות? בצד העליון או התחתון של העלה?

5. האם אתה רואה על הגזע בעלי חיים? אילו?

שימושי הדולב:

ניתן להכין מעלה הדולב קונוס צר להצרת מפתח המים בטחנת הקמח.

משימה מספר 7

קרא את השאלות ובחר את התשובה הנכונה. לאחר מכן צבע את מספר התשובה הנכון בפאזל שבעמוד הבא. איזה בעל חיים מצאתם?

1. מהיכן מגיעים המים לארץ?

- א. ממי גשמים
- ב. מים הנובעים מתוך האדמה

2. מהו מאגר המים שמספק את מרב

מי השתייה בישראל?

- א. מי תהום הנשמרים מתחת לפני האדמה ונשאבים ממנה
- ב. הכנרת

3. מי משתמש במים בישראל?

- א. החקלאים, מפעלי התעשייה, הטבע ואנחנו בביתנו
- ב. רק הטבע

4. שאיבת המים מהנחל לצורכי האדם מבלי לפגוע

בטבע יכולה להיעשות באמצעות:

- א. שאיבת המים רק במורד הנחל, לאחר שזרמו דרכו וקיימו אותו
- ב. שאיבת המים מתוך הנביעה

5. איזו קבוצת נחלים משתייכת לנחלי החוף

בישראל הזורמים מערבה אל הים התיכון?

- א. נחל ירקון, נחל פולג, נחל תנינים
- ב. נחל קטלב, נחל ערוגות, נחל זוויתן

6. שמורות טבע בארץ שבהן זורמים נחלי איתן:

- א. תל דן ונחל ערוגות
- ב. נחל המערות ונחל פולג

7. בית גידול המחזיק מים רק בעונת הגשמים:

- א. אגם החולה
- ב. שלולית החורף

מידע על חזיר הבר - הגדול בחיות הארץ!

נחן בחוש ריח מהמפותחים בעולם החי. תכונה זו מנוצלת בידי האדם לאיתור חומרי נפץ ופטריות כמהין. חי במסגרות משפחתיות המורכבות מאם וגוריה. בעדרים משפחתיים הנקבה עומדת בראש ההיררכיה. הזכרים הבוגרים חיים לבדם. הזכר טריטוריאלי ומסמן את נחלתו בגללים ובהשמעת קולות.

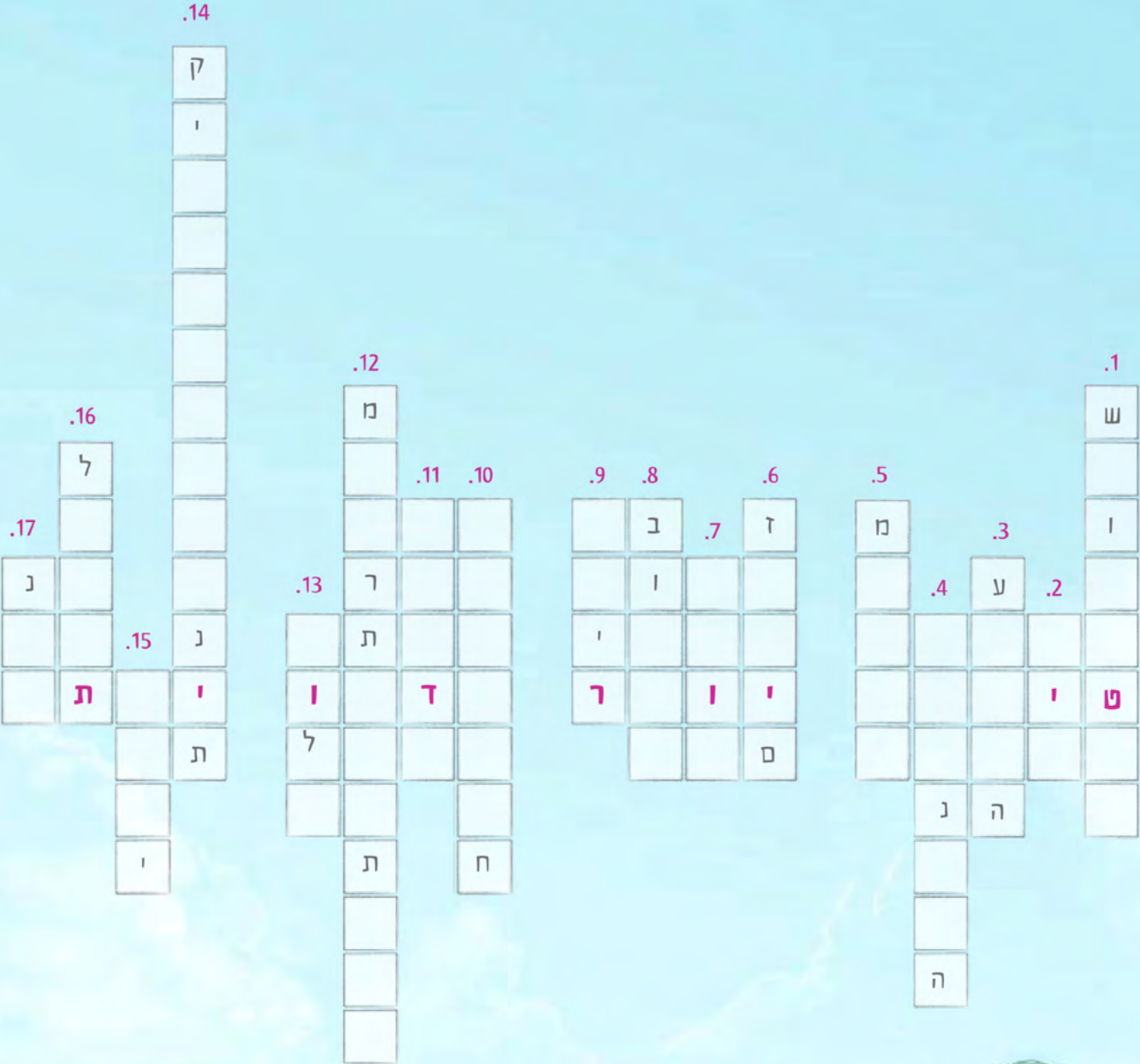
מעשימה מספר 8

מקום קריאת המשימה: עין יקים, תחת עץ האגוז.

בעזרת ההגדרות הכתובות מטה, נסה למצוא את התשובות ולשבץן על פי המספרים במאונך.

כשתצליח תקבל משפט חכם מאוד הכתוב בצורה אופקית.

1. מקום שבו שומרים על הטבע
2. אנחנו זורמים בנחל
3. ההפך מירידה
4. דו-חיים רעיל בעל צבעי אזהרה שחור-צהוב
5. ההר בו זורם נחל עמוד
6. טורפים גדולים ששוטטו בנחל בעבר וניתן לשמוע אותם מייללים בלילה
7. על שמו הנחל נקרא והוא עשוי מסלע
8. מילה בפרסית המתארת גן עצי פרי שנמצא בנחל
9. חיית הבר הגדולה בארץ
10. מבנה עתיק שטחנו בו חיטה בעבר
11. דו-חיים הבולט בצבעו הירוק ופעיל בשעות היום
12. שם המבנה הבריטי הנטוש המחורר בקליעים שנמצא מעל המעיין
13. עץ בעל עלים בצורת כף יד ויש ילדים הנקראים בשמו
14. צמח מטפס וקוצני שלעליו צורת לב
15. מילה בערבית שפירושה נחל
16. לאן נשפך נחל עמוד?
17. עוף הגדל בארץ וניזון מנבלות, קינן בעבר בשמורה

התח"בות פקח צעיר:

אני פקח צעיר,
אוהב הארץ ונופיה,
מתחייב לשמור ולטפח את הטבע.
אדאג לשמור על הצומח ובעלי החיים בארץ.
אני מבטיח לטייל על שבילים מסומנים ולשמור על ניקיונם.
אני מתחייב להסביר את חשיבות שמירת הטבע לחברי.
חתימת הפקח הצעיר:

עמדת בהצלחה במשימות
ועל כך מוענק לך אות:

פקח צעיר
נחל עמוד

על התחום:

לפרטים נוספים: שמורת טבע נחל עמוד, טל': 04-6999984
namod@npa.org.il www.parks.org.il